

Complexnummer: 511986

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Sint Jeroen

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

511987, 511988

Woonplaats

Noordwijk

Gemeente

Noordwijk

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

van Limburg Stirumstraat 26, 2201 JP te Noordwijk

Complexomschrijving

Inleiding

Uit twee onderdelen bestaand complex van rooms-katholieke Neogotische HALLENKERK, St. Jeroen, uit 1894/1927 en bijbehorende PASTORIE in rationalistische trant uit 1927, ontworpen door de architect Nicolaas Molenaar (1850-1930). De bedevaatskerk is in twee fasen gebouwd; het koorgedeelte en de sacristie dateren uit 1894, de rest uit 1927. De gefaseerde bouw van de kerk is uitwendig herkenbaar aan de versobering van de bouwstijl. Het interieur van het jongere gedeelte is aangepast aan het bestaande. De kerk is gebouwd op de plaats waarin 995 het lichaam van St. Jeroen is opgegraven en waar sinds die tijd een aan hem gewijde kapel en diverse kerkgebouwen hebben gestaan. Van het oorspronkelijke ontwerp van Molenaar werden in 1894 slechts het transept met priesterkoor en sacristie uitgevoerd en tegen de bestaande Waterstaatskerk aangebouwd. Na sloop van de Waterstaatskerk volgde in 1927 de bouw van de rest van de kerk en de pastorie. Aannemersbedrijf W. de Vreede voerde het werk uit. De deuren in de hoofdgefaçade zijn vernieuwd.

Complexomschrijving

Het koorgedeelte van de in baksteen opgetrokken hallenkerk is naar het westen georiënteerd. De hoofdgefaçade (oost) ligt aan de van Limburg Stirumstraat en de pastorie staat noordoostelijk van de kerk. Beide panden hebben met leien gedekte zadel- en schilddaken. De kerk heeft spitsboogvensters met gemetselde traseringen. De pastorie is merendeels voorzien van rechte schuifvensters. Het complex vormt de visuele beëindiging van het Lindenplein binnen het van rijkswege beschermde dorpsgezicht van Noordwijk-Binnen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Langs de Kerkstraat wordt het terrein afgesloten door een smeedijzeren hek uit 1995.

Waardering

Het complex van kerk en pastorie van de parochie 'Sint Jeroen' is van algemeen belang wegens cultuurhistorische waarde vanwege de functie als bedevaartskerk en als representatief voorbeeld uit de hausse in katholieke neogotische kerkelijke complexen in Nederland na het herstel van de Bisschoppelijke Hiërarchie in 1853.

Het complex is tevens van algemeen belang wegens architectuurhistorische waarde vanwege de kenmerkende neogotische bouwstijl van ex- en interieur, de bijzondere typologie van de hallenkerk en de redelijke mate van gaafheid in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering, zowel uit- als inwendig. Enkele interieuronderdelen, waaronder de altaren en de figuratieve glas-in-loodramen zijn van kunsthistorisch belang en vormen een waardevol ensemble.

Het complex van kerk en pastorie is in hoge mate van stedenbouwkundig belang als visuele afsluiting van het Lindenplein binnen het beschermde dorpsgezicht van Noordwijk-Binnen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511987

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	13 oktober 1999
Kadaster deel/nr	82962/70

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Noordwijk	Noordwijk	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Noordwijk-Binnen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Noordwijk	F			5171

*Omschrijving***

Omschrijving

De PASTORIE van de St. Jeroen telt twee bouwlagen onder een overstekend, afgeknot schilddak en zadeldak met leien en hoge gemetselde schoorstenen. Aan de achterzijde een samengestelde kap van deels twee, deels éénlaagse uitgebouwde zaal onder plat dak. De gevels zijn opgetrokken in grauwe baksteen. Eenvoudige gootlijst op klossen. Rechthoekige H-vensters met zesruits bovenlichten onder zandstenen lateien. De symmetrische voorgevel (oost) telt vijf vensterassen met een centrale entreepartij. De dubbele (vernieuwde) deur heeft een vierruits bovenlicht. In het dakschild drie kleine dakkapellen. De zuidgevel telt eveneens vijf vensterassen met in de tweede as van links een deur met bovenlicht in portiek. In het dakschild drie kleine dakkapellen.

Waardering

De pastorie is van algemeen belang vanwege de historisch-functionele en stilistische samenhang met de St. Jeroenskerk en de redelijke mate van gaafheid in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering. Tevens heeft de pastorie ensemblewaarde als onderdeel van het complex en als visuele afsluiting van het Lindenplein binnen het beschermde dorpsgezicht van Noordwijk-Binnen.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Religieuze gebouwen	Kerkelijke dienstwoning	Pastorie(F)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511988

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	13 oktober 1999
Kadaster deel/nr	82962/98

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Noordwijk	Noordwijk	Zuid-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Noordwijk-Binnen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Noordwijk	F			5171

*Omschrijving***

Omschrijving

Monumentale driebeukige HALLENKERK met vijfzijdige koorsluiting onder een samengesteld schild-zadeldak met leien in Rijndekking. Hoofdgevel (oost) met forse hoektoren onder ingesnoerde spits en boven de viering een torentje met naaldspits. Het koor (west) wordt geflankeerd door de vierhoekige Maria- en Jeroenkapel. Ter hoogte van het driezijdig uitgebouwde transept bevinden zich ingangsportalen.

Tegen de zuidgevel van de toren een doopkapel. Aan weerszijden van het koor éénlaags bouwlichamen waarin de sacristie en het mortuarium zijn ondergebracht. De gevels zijn opgetrokken in grauwe baksteen en geled door grote spitsboogvensters en steunberen. Onder de gootlijst een omgaand gemetseld spitsboogfries. De oostgevel van de kerk bestaat uit een door steunberen gelede puntgevel met drie entreepartijen en een forse hoektoren. De centrale hoofdentree met dubbele deur wordt geflankeerd door twee enkele deuren. De deuren zijn gevat in gemetselde geprofileerde portalen met zandstenen kolommetjes.

Boven de dubbele deur een drielicht van kleine glas-in-loodramen onder spitsbogen, in de bovenlichten van de enkele deuren een gemetselde tratering onder spitsboog. Verder in de gevel een groot roosvenster met natuurstenen tratering van driepasbogen en gebrandschilderde glas-in-loodramen geflankeerd door grote spitsboogvensters. Het Jeroensbeeld in de geveltop, afkomstig van atelier Cuypers in Roermond, wordt geflankeerd door rechthoekige smalle gevelopeningen en daarboven drie kleine spitsboogvensters. De toren telt vier geledingen en is op de hoeken voorzien van steunberen.

Beganegronds een deur, daarboven een spitsboogvenster en in de derde geleding rechthoekige gevelopeningen. De lantaarn is opgebouwd uit spitsbogen met bakstenen tratering en balustrade. In de zijgevels van het kerkgebouw grote spitsboogvensters met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

tracering en gebrandschilderde glas-in-loodramen met eenvoudig patroon. De venstertraveeën worden in het dakschild bekroond door schilddakjes met kleine dakkapelletjes. De spitsboogvensters in het koor en de zijkapellen zijn voorzien van gebrandschilderde glas-in-loodramen met figuratieve voorstellingen. Links van het noordelijke transept een slanke traptoren onder ingesnoerde spits. Tegen beide transeptarmen een entreeportaal onder afgeknot schilddakje met tuitgevel en een dubbele deur onder bovenlicht met drie spitsboogvenstertjes. In de noordgevel van de sacristie twee kleine vensters onder spitsbogen aan weerszijden van een schoorsteen. Links daarvan een plat afgedekt bouwdeel met deur en twee kleine getoogde venstertjes.

In de gevels van de sacristie en het mortuarium aan weerszijden van het koor (west) kleine vensters onder spits- en segmentbogen. Tegen de zuidgevel van het mortuarium een ingangsrisaliet met dubbele deur onder bovenlicht. Rechts daarvan een uitgebouwde gang onder lessenaardak tot aan het entreeportaal van de transeptarm. Aan deze gevel tegen de hoektoren een vijfzijdige doopkapel.

Interieur

Het schip van zes traveeën wordt geleed door grote bundelpijlers onder gepleisterde ster- en kruisgewelven met gemetselde en gepleisterde ribben. In het koor en in de zijkapellen straalgewelven. De pijlers hebben een zwart natuurstenen basement. Tegen de wit gepleisterde wanden van de zijbeuken halve bundelpijlers onder geprofileerde spitsbogen als omlijsting van de spitsboogvensters. Bankenplan (1927) op granitovloer, tegelvloeren met patroon in het koor en de zijkapellen. De vijf glas-in-loodramen met bijbelse taferelen in het koor zijn gemaakt door Atelier Löhner (Utrecht, 1903) in laatgotische trant met stijlinvloed. Het middelste glas-in-loodraam in de Mariakapel (1905) is afkomstig van hetzelfde atelier. De glas-in-loodramen (1898) in de Jeroenskapel verbeelden gebeurtenissen uit het leven van Jeroen.

Het in neogotische trant uitgevoerde altaar in de Jeroenskapel dateert uit 1898. Een beeld van Sint Jeroen van kunstenaar Jos Graven (1870) en een koperen reliekenschijn uit 1892, vervaardigd door atelier G.B. Brom uit Utrecht, zijn opgenomen in de rijk uitgevoerde houten retabel van dit altaar. Het hoofdaltaar (1902) en het Maria-altaar zijn eveneens uitgevoerd in neogotische trant met in rijk houtsnijwerk uitgevoerd retabel. De kruiswegstatie is tussen 1931-1936 geschilderd door de kunstschilder C. Dunselman. In de sacristie een neogotische wandbetimmering met vaste kasten en meubilair en een betegelde wasplaats in de stijl van de Nieuwe Kunst.

Waardering

De in neogotische trant uitgevoerde Sint Jeroen-kerk is wegens cultuurhistorische waarde van algemeen belang vanwege de functie van bedevaartskerk, als ook vanwege architectuurhistorische waarde als zeldzaam voorbeeld van een negentiende-eeuwse hallenkerk en vanwege de redelijke mate van gaafheid in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering van ex- en interieur in neogotische trant, zoals onder meer de glas-in-loodramen en de altaren. Tevens is de kerk van belang in het oeuvre van Nic. Molenaar. De kerk is in hoge mate van stedenbouwkundig belang als hoofdonderdeel van het complex en vanwege de beeldbepalende situering als visuele afsluiting van het Lindenplein binnen het van rijkswege beschermde dorpsgezicht van Noordwijk-Binnen.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument